

LOVASKÁRTYÁS NYILVÁNTARTÁS A TUDOMÁNYOS TÁJÉKOZTATÁSI ÉS KÖNYVTÁRÜGYI SZAKIRODALOMRÓL

Gönczi Zoltánné

Megyei Könyvtár, Szekszárd

Lakits Istvánné

Autóipari Kutató Intézet

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Műszaki Könyvtáros Szekciójának felhívására és szervezésében került sor 1974. decemberétől 1975. márciusáig „A lovaskártya mint az információterjesztés és az információkeresés eszköze” című 30 órás tanfolyamra.

A tanfolyam előadói VAJDA Erik, VÁGÓ Pálné és LAKITS Istvánné voltak. A jelentkezett 22 könyvtáros közül 16 kapott látogatási bizonyítványt (kutatóintézeti, vállalati könyvtárosok, valamint országos szakkönyvtárak és néhány közművelődési könyvtár munkatársai).

A tanfolyam tematikája a következő volt:

1. A lovaskártya fogalma, helye a kézi lyukkártyák között
2. A lovaskártya alkalmazásának lehetőségei a könyvtárakban
3. Kódolási lehetőségek a lovaskártyákon
4. Lovaskártyák kártyatervének készítése
5. Személyi- és eszköz- (anyag-) nyilvántartások lovaskártyákkal (példa és bemutató)
6. Kölcsönzési nyilvántartások, dezideráták lovaskártyás rendszerei (közös kártyatervezés)
7. Szakirodalom nyilvántartása lovaskártyákon (általában)
8. Ismérrendszer kialakítása lovaskártyák szakirodalmi nyilvántartásához (gyakorlat)
9. Kártyaterv készítése (gyakorlat)
10. Lovaskártyás indexelés (gyakorlat)
11. Lovasozás (gyakorlat)
12. Információkeresés (gyakorlat)
13. Záró konzultáció

A tanfolyam célja az volt, hogy a korábbi lyukkártyás tanfolyamokkal ellentétben az elmélet megismertetése mellett, egy adott lovaskártyás rendszer összes elemének – deskriptorszótár, kártyaterv, betűrendes mutató – közös elkészítésével a hallgatók számára a rendszer alkalmazásához a gyakorlati alapot is megadja. Másik, nem titkolt feladatát jelentette, hogy a tanfolyam keretében összeállított deskriptorszótár és a kidolgozott kártyaterv segítségével megteremtse a tudományos tájé-

koztatási és könyvtárügyi szakirodalom gyors és több szempont szerinti visszakeresésére lehetőséget biztosító nyilvántartási rendszert.

Az első két foglalkozás „kedvcsináló” ismerkedés volt e – legalábbis nálunk – legújabb lyukkártyatípussal és rendszerrel; a szervezőtechnikai eszközök és közelebbről a kézi lyukkártyák családjába illesztette be a lovaskártyát, ezzel jellemezve legfontosabb sajátos vonásait és ismertetve e kártya alkalmazásának alapelveit különböző könyvtári és egyéb felhasználási példákon keresztül. A hallgatók képet kaptak a lovaskártyán rögzíthető adattípusokról, a különböző méretű kártyák kapacitásáról, más lyukkártyákkal való kombinálás lehetőségeiről.

A tematika 3. és 4. pontjáról részletes felvilágosítást kap az olvasó VÁGÓ Pálné idevágó cikkéből [1].

A személyi-, eszköz- és kölcsönzési nyilvántartások, ill. dezideráták lovaskártyás megoldásának ismertetésénél az előadónak már könnyű dolga volt. A kódolási és kártyatervkészítési alapelvek ismeretében a hallgatók aktívan közre tudtak működni a különböző nyilvántartások konkrét adatainak meghatározásánál.

A dezideráták és különböző más, dokumentumokhoz kapcsolódó, nyilvántartási jellegű lovaskártyás rendszerek kapcsán a hallgatók áttekintették a lovasokkal jelölendő ismérvek körét (dokumentumok formai jegyei, olvasók és más személyek adatai, időrendi adatok stb.) Az OMKDK peremlyukkártyás könyvbeszerzési nyilvántartásának lovaskártyás deziderátára történt adaptálásából kiindulva foglalkoztak hasonló jellegű rendszerek mint például könyvtárközi kölcsönzési, folyóiratkörözési stb. nyilvántartások lovaskártyás megoldásának elveivel.

Mindezek után a tanfolyam résztvevői már ismerték azokat az elméleti tudnivalókat, amelyek a szakirodalmi információkereső rendszer első házi feladatának elkészítéséhez kívánatosak voltak: a TMT 1973-as évfolyamának közleményei alapján, az éves permutált tárgymutató felhasználásával a deskriptorszótár kialakításának nyersanyagául szójegyzéket állítottak össze. A deskriptorszótár kialakításának munkái lényegében a szokásos lépésekben történtek [2], de figyelembe véve a lovaskártya

Könyvtári és tájékoztatói intézmények

Hallgató elképzelése			Közreműködők elképzelése	
1. pozíció	2. pozíció	3. pozíció	1. pozíció	2. pozíció
Közművelődési könyvtár általában	Iskolai könyvtár általában	Szakkönyvtár általában	Funkció szerint	Jelleg szerint
Tanácsai könyvtár	Általános iskolai könyvtár	Műszaki könyvtár	Szakkönyvtár, ill. szakmai tájékoztatói intézmény általában	Vállalati könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény
Szakszervezeti könyvtár	Középiskolai könyvtár	Mezőgazdasági és erdészeti könyvtár	Műszaki könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény	Intézeti könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény
Szövetkezeti könyvtár	Felsőfokú tanító- és óvónő-képző intézeti könyvtár	Orvostudományi könyvtár	Társadalomtudományi könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény	Hatósági könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény
Honvédségi könyvtár		Egyetemi, főiskolai könyvtár	Mezőgazdasági könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény	Ágazati könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény
Kórházi könyvtár		Művészeti és sportkönyvtár	Természettudományi könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény	Szakágazati könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény
		Hatósági könyvtár	Általános gyűjtőkörű könyvtár	Felsőoktatási könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény
			Közművelődési könyvtár	Tanácsai könyvtár
			Orvosegészségügyi könyvtár, ill. tájékoztatói intézmény	Iskolai könyvtár

1. ábra

speciális, a deskriptorok sekély hierarchiáját igénylő kódrendszerének adottságait. A házi feladat érintette a tartalmi ismérveken kívül a különböző formai jegyek meghatározását is.

A hallgatók házi feladatainak elkészítésével párhuzamosan a tanfolyam munkatársai a nagyobb deskriptorválogatási lehetőség biztosítására a TMT öt évfolyamának (1969–1973) közleményei, illetőleg az éves tárgymutatók alapján szintén elvégezték a kártyaterv kialakításához a *szógyűjtést*, majd az összegyűlt szókészletet szétszortolták deskriptor- és nem-deszkriptor csoportokra, elvégezték a csoportok *fogalom-állományának alakitani szerkesztését és a szakcsoportokba rendezést*. A rendezés után még egyszer felülvizsgálták a deskriptorok és nem-deszkriptorok kérdését, az értelmi összefüggések meghatározását stb.

A következő foglalkozásokon már a hallgatók és a tanfolyam munkatársai által elkészített *deskriptorszótárakat* hasonlították össze közösen megbeszélve a felmerülő problémákat. Példaképpen egy kiragadott témakörre ld. az 1. ábrát.

Mire a kártyaterv pontos kidolgozásáig eljutott a csoport, már nagy vonalakban mindenki előtt tisztázott az az öt nagy fogalomkör (intézmények és szervezetek, tájékoztatói és könyvtári tevékenység, a tájékoztatás fajtái, technikai berendezések és rendszerek, formai ismérvek), amelyeknek deskriptorait azután el kellett a kártyán helyezni (a 2. ábrát – a jelkulcstáblázatot – lásd a 160–163. oldalakon).

A formai ismérvek kiválasztása – a közlemény jellege, különleges adatai, a megjelenés éve és füzet száma – meggyőzően igazolta a lovaskártya előnyeit éppen a formai jegyek kifejezési lehetőségével kapcsolatban (3. ábra).

Mint a 2., 3. ábrából is kiderül, a kész deskriptorszótár mellett is sok problémát okozott a fogalmak megfelelő elhelyezése. Gondolni kellett a *jövőbeni bővítésekre*, ami az adott témánál a szűk korlátokat jelentő pozíció-mennyiség figyelembevételével elég nehéz volt, hiszen ez a gyakorlatban azt jelentette, hogy csakis a leggyakrabban előforduló ismérveket jelölhettük egy jelhelyen a 12 szín valamelyikének felhasználásával, ill. a jelhelyek és színek összekapcsolásával. A lovaskártya kitűnő alkalmazási lehetőséget nyújt az osztott mezűjű félközvetlen kód alkalmazására. Esetünkben a régiók és az odatartozó országok kódolásánál használtuk fel ezt a lehetőséget (4. ábra).

A számszerű adatok kódolásánál (ld. a 7. és 8. pozíció kódolt tulajdonneveit, ill. a 28 és 29. pozíció keltezési adatait) a számokat helyi értékenként látták el színekkel a 2. ábra 28. és 29. pozíciójánál adott táblázat szerint.

A színek kiválasztásánál a kártyaterv készítői szem előtt tartották a *mnemotechnikai* szempontokat. Alkalmazásuk jól érvényesül a 4. ábrán is. A kártyaterv elkészítése a deskriptorszótárhoz hasonlóan házi feladat volt, s a gyakorlatot az jelentette, hogy az előadók és hallgatók által készített terveket összevetve, a hibákat közösen megbeszélve, korrigálva állították össze a végleges kártyatervet. A lovaskártyás rendszert teljessé tette volna még a színekkel ellátott deskriptorokat, ill. az indexelésre nem használt nem-deszkriptorokat tartalmazó betűrendes mutató, melynek elkészítésére a tanfolyam keretében már nem került sor.

Az utolsó házi feladat a TMT 1973-as évfolyamából sokszorosított, különböző jellegű *közlemények indexelése és lovasozása* volt. Az utolsó találkozásnál a hallgatók

FORMAI ISMÉRVEK 00,0,31,32-es pozíciók				
KÖZLEMÉNY		MEGJELENT	FÜZET	
Jellege	Különleges adathi			
cikk		1980		10
beszámoló		1981		1
recenzió		1982		2
referátum		1973		3
hír		1974		4
bibliográfia	vita	1975	—	5
termék ismertetés	történet	1976		6
	statisztika	1977		7
	ár-adat	1978		8
	cím-adat	1979		9
egyéb	többféle	korábbi		11
		későbbi		12

3. ábra

A lovaskártyás rendszer formai ismérveinek makettja

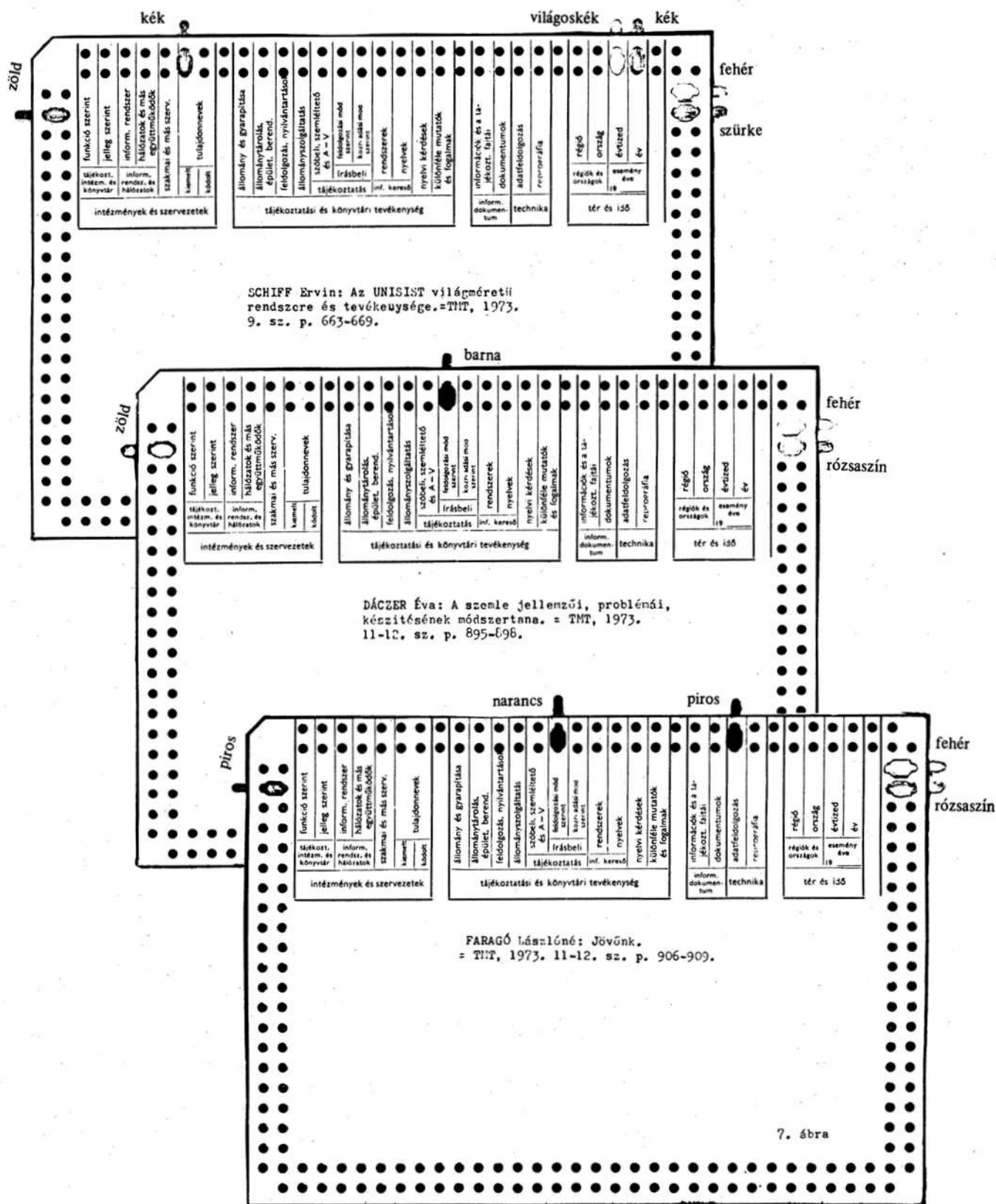
Az említett „pozíciószűke” miatt a formai ismérvek jelölésére a kártya jobb- és baloldali peremének 2–2 felső pozícióját kellett felhasználnunk (00 és 0, ill. 31. és 32. pozíciók). Az itt jelölt ismérveket (vagyis a színek kódok pozíciókénti értelmezését) technikai okokból nem lehetett a 2. ábra szerinti kártyaterven feltüntetni.

	piros	narancs	kék	fehér	fekete
	EURÓPAI SZOCIALISTA	EURÓPÁN KÍVÜLI SZOCIALISTA	EURÓPAI TÖKES	EURÓPÁN KÍVÜLI TÖKES	FEJLŐDŐ
piros	Szovjetunió	Kína	Nagybritannia	USA	Arab országok
zöld	Bulgária	Kuba	Benelux	Kanada	Fekete Afrikai o.
kék	Csehszlovákia	Korea	Franciaország	Ausztrália	Latin-Amerika
fehér	Lengyelország		Skandináv o.	Japán	Ázsiai fejl. o.
fekete	NDK	Mongólia	NSZK		Indiai szubk. o.
sárga	Románia	Vietnami DK	Ausztria		
barna			Svájc		
világoskék			Olaszország		
narancs	Albánia	Délnvietnami FK	Spanyolo. és Port.		
szürke	Magyarország		Görög- és Törökó.		
rózsaszín	Jugoszlávia		Egyéb	Egyéb	
lila	Többféle ország ugyanazon vagy más régióban				

4. ábra

A lovaskártyás rendszer földrajzi ismérveinek makettja

A földrajzi ismérvek ugyan szerepelnek a Jelkulcstáblázat 26. és 27. pozícióiban, azonban az osztott mezejű félkövetlen kód alkalmazása megkövetelte az itt bemutatott külön makett elkészítését is.

5.-7. ábra

A hallgatók megkapták valamennyi indexelő közlemény referátumát, így módjukban állt annak tartalmát indexelni. Az 5. ábra példájában az UNISIST program ismertetéséről van szó. A 7. ábra példájában a gépi adatfeldolgozás könyvtári alkalmazásának jövőjéről szóló cikket dolgoztak fel. A közlemények jellegükre nézve beszámolók, ill. a 7. ábra szerint feldolgozott közlemény cikk.

együtt újra indexelték és lovasozták a cikkeket, közben javították egymás hibáit, azután pedig egy-egy témakörre kerestek információkat a már lovasozott anyagból. A kártyaterv alapján végzett indexelésre, ill. lovasozásra a példát ld. az 5., 6. és 7. ábrán.

A tanfolyam elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítása révén lehetőséget biztosított a résztvevő könyvtárosoknak a *lovaskártyás rendszerek munkahelyi kidolgozására és bevezetésére*. Ezek után természetes, hogy a zárókonzultáción a már készülõben lévõ nyilvántartások problémáinak megvitatására került sor. Ez bizonyította, hogy a hallgatók jól tudták hasznosítani az itt tanultakat. Reméljük, hogy a tanfolyam „mellékterméke”, a kidolgozott tájékoztatási és könyvtári információk keresésére alkalmas kártyaterv segítséget nyújt a szakta-

jékoztatóknak és könyvtárosoknak saját információik feldolgozásában és keresésében is.

IRODALOM

- [1] VÁGÓ Pálné: Az információkeresés technikájának újabb lehetősége a lovaskártya. = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 19. k. 11–12. sz. 1972. nov.-dec. p. 888–895.
- [2] VAJDA Erik: Útmutató a „Bevezetés az osztályozási ismeretekbe” című tantárgy tanulásához. Kézirat. Bp. 1972. OMKDK Könyvtárosképző Szaktanfolyam. p. 63–71.

Jelkulcstáblázat

2. ábra

(a mezők, almezők, pozíciók és színek kódok, valamint az ezeknek megfelelő deskriptorok jegyzéke)

A tanfolyam során a lovaskártyás rendszerekben általában használatos ún. „makett” készült. Ez a kártyaterv (ld. 5.–7. ábrák) mezői, almezői és pozíciói által alkotott oszlopokból a színek kódoknak megfelelő sorokból alkotott táblázat rovataiban tartalmazza az egyes pozíciókban meghatározott színek kódokkal jelölendő deskriptorok rövidített megnevezését. Mivel a makett sokszorosítása és elhelyezése a cikk ábrái között nem biztosította volna a kellő áttekinthetőséget, az alábbiakban kártyaterv szerinti

Rövidítések:

MEZŐNKÉNT

almezőnként (ha van)
szakaszonként (ha van)
pozíciónként

p = piros b = barna
z = zöld v = világoskék
k = kék n = narancs
f = fehér sz = szürke
fe = fekete r = rózsaszín
s = sárga l = lila

közljük az egyes színek kódoknak megfelelő deskriptorok jegyzékét.

INTÉZMÉNYEK ÉS SZERVEZETEK 1–8 pozíció

Tájékoztatási intézmények és könyvtár 1–2. pozíció

Funkció szerint 1. pozíció

p – szakkönyvtár, szakmai tájékoztatási intézmény általában
z – természettudományi
k – társadalomtudományi
f – műszaki
fe – mezőgazdasági
s – orvosi-egészségügyi
b – általános gyűjtőkörű könyvtár
v – közművelődési könyvtár
l – egyéb, vagy többféle

Jelleg szerint 2. pozíció

z – országos
k – ágazati
f – szakágazati
fe – vállalati
s – intézeti
b – hatósági
v – felsőoktatási

n – iskolai
sz – tanácsai
l – egyéb, vagy többféle

Információs rendszerek és hálózatok 3–4. pozíció

Információs rendszerek 3. pozíció

p – nemzetközi általában
z – nemzetközi ágazati
k – nemzetközi dokumentum szerinti
f – nemzetközi feladatra orientált
fe – országos általában
s – nemzeti ágazati
b – nemzeti feladatra orientált
v – nemzeti dokumentum szerinti
n – helyi

Hálózatok és más együttműködési formák 4. pozíció

z – hálózat (magyar) általában
k – hálózat (külföldi) általában
f – műszaki termelési hálózat
fe – műszaki felsőoktatási hálózat
s – Magyar Tudományos Akadémia hálózata

- b – területi (közművelődési) hálózat
- v – egyéb hálózat
- n – szakirodalmi kooperáció általában
- sz – szakirodalmi kooperáció Magyarországon
- r – regionális kooperáció
- l – egyéb vagy többféle

Szakmai és más szervezetek 5. pozíció

- p – KGST
- z – ENSZ és egyéb kormányközi szervezetek
- k – UNESCO
- f – ENSZ szakmai szervei UNESCO-n kívül és általában
- fe – nem kormányközi nemzetközi szakmai szervezetek
- s – FID (Federation International for Documentation)
- b – IFLA (International Federation of Library Associations)
- v – ISO (International Organization for Standardization)
- n – magyar szakmai szervezetek általában
- sz – Magyar Könyvtárosok Egyesülete
- r – MTESZ Tájékoztatói Tudományos Társaság
- l – egyéb vagy többféle

Tulajdonnevek 6–8. pozíció

Kiemelt 6. pozíció

- p – NTMIR (Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Rendszer)
NTMIK (Nemzetközi Tudományos és Műszaki Információs Központ)
- z – INIS (International Nuclear Information System)
- k – UNISIST (United Nations Information System, Scientific and Technical)
- f – VINITI (Vseszozjuznij insztitut naucsnoj i tehniczeszkaj informacii)
- fe – GPNTB (Goszudarsztvennaja publicsnaja naucsno-tehniczeszkaja biblioteka SzSzsR)
- s – szocialista országok központi tájékoztató intézményei
- b – OMKDK (Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ)
- v – Agroinform
- n – ÉTK (Építésügyi Tájékoztató Központ)
- sz – KGTMTI (Kohó és Gépipari Tudományos Műszaki Tájékoztató Intézet)
- r – NIMDOK (Nehézipari Műszaki Dokumentációs Fordító Iroda)
- l – többféle

Kódolt 7–8. pozíció

(100 intézmény neve kétjegyű számkóddal kódolható. Lásd külön intézményenkénti számkódtáblázaton, ill. a 28–29. pozíciónál használt színekódoknál)

TÁJÉKOZTATÁSI ÉS KÖNYVTÁRI TEVÉKENYSÉG 9–20. pozíció

Állomány és gyarapítása 9. pozíció

- p – állománygyarapítás általában
- z – gyűjtőkör
- k – előszerzeményezés
- f – beszerzés
- fe – csere
- s – kötelespéldány szolgáltatás
- b – leltározás (állománybavétel)
- v – állományapasztás
- n – állományrevízió
- sz – tájékoztatás az állományról
- l – általában, egyéb vagy többféle

Állománytárolás, épület, berendezés 10. pozíció

- z – könyvtáráépület
- k – könyvtártervezés
- f – könyvtárberendezés
- s – raktáráépítés, raktáráépület
- b – raktári berendezés
- v – anyagmozgatás
- sz – hírközlés (könyvtáron belüli)
- l – általában, egyéb vagy többféle

Feldolgozás, nyilvántartások 11. pozíció

- p – katalogizálás általában
- z – kötetkatalógus
- k – azonosító katalógus
- f – szakkatalógus
- fe – géppel olvasható katalogizálás
- s – központi katalogizálás
- b – közös katalogizálás
- v – központi cédulaellátás
- n – központi nyilvántartások általában
- sz – országos kutatásnyilvántartás
- r – országos fordításnyilvántartás
- l – egyéb vagy többféle

Állományszolgáltatás 12. pozíció

- k – kölcsönzés általában
- f – könyvtárközi kölcsönzés
- fe – tartós kölcsönzés
- s – körözés
- n – állományszolgáltatás reprográfia útján
- l – egyéb vagy többféle

Tájékoztató 13–15. pozíció

Szóbeli, szemléltető és audio-vizuális 13. pozíció

- z – könyvtári referenzs tevékenység
- k – szemléltető tájékoztatás általában
- f – kiállítás általában
- fe – nemzetközi kiállítás
- s – tapasztalatcsere
- b – konferencia általában
- v – nemzetközi konferencia
- n – rendezvény általában
- sz – audio-vizuális tájékoztatás
- r – nem formális tájékoztatói csatornák
- l – általában, egyéb vagy többféle

Írásbeli 14–15. pozíció

Feldolgozási mód szerint 14. pozíció

- p – bibliográfiai leírás
- z – címfordítás és műcím
- k – annotáció
- f – referátum
- fe – recenzió
- s – tömörítvény
- b – szemle
- v – tanulmány
- n – prognózis
- sz – indexelés
- l – általában, egyéb vagy többféle

Közreadási mód szerint 15. pozíció

- p – kurrens szolgáltatások általában
- z – időszaki permutált index
- k – kurrens bibliográfia és bibliográfiai kartonszolgáltatás
- f – referált folyóirat- és kartonszolgáltatás
- fe – SZIT (szelektált információterjesztés)
- s – kurrens tömörítvény-gyűjtemény
- b – szemle-folyóirat
- v – eseti szolgáltatás általában
- n – irodalomkutatás, szakbibliográfia
- sz – témadokumentáció, szemle, eseti indexmű
- r – géppel olvasható (mágnesszalagos) szolgáltatások
- l – általában egyéb vagy többféle

Információkereső 16–17. pozíció

Rendszerek 16. pozíció

- k – információkereső rendszerek általában
- f – keresőprofil, keresőkép
- fe – információkereső rendszerek paraméterei
- s – információkeresés logikája
- b – soros realizálású rendszer
- v – inverz realizálású rendszer
- l – egyéb vagy többféle

Nyelvek 17. pozíció

- p – hierarchikus osztályozás általában és ETO-n kívül
- z – ETO általában
- k – ETO Kiegészítések és Módosítások
- f – mellérendelő osztályozás
- fe – tezauszok általában
- s – egynyelvű tezauszok általában
- b – egynyelvű szaktezausz
- v – több nyelvű tezausz
- n – egyes információkereső rendszerek tezauszai, osztályozási rendszerei
- l – általában, egyéb vagy többféle

Nyelvi kérdések 18. pozíció

- p – nyelvészet általában
- z – terminológia
- k – nyelvoktatás
- f – fordítás általában
- n – gépi fordítás
- sz – tolmácsolás

- r – gyorsolvasás
- l – általában, egyéb vagy többféle

Különféle (tájékoztatásügyi) mutatók és fogalmak 19–20. pozíció

19. pozíció

- p – avulás, felezési idő
- z – információ mennyisége
- k – szóródás
- f – igények, szükségletek
- fe – kommunikáció
- s – képzés általában
- b – tájékoztatók képzése
- v – felhasználók oktatása
- n – gazdálkodási, pénzügyi kérdések
- sz – szervezési, tervezési kérdések
- r – vezetés, munkaügyi kérdések
- l – többféle

20. pozíció

- p – könyvtáros tájékoztató személye
- b – szabványosítás, egységesítés
- n – prognosztizálás, futurologia
- l – többféle

INFORMÁCIÓ, DOKUMENTUM 21–22. pozíció

Információk és a tájékoztatás fajtái 21. pozíció

- p – szakmai általában
- z – természettudományi
- k – társadalomtudományi
- f – műszaki
- fe – különféle alkalmazott tudományos
- s – könyvtári és tájékoztatásügyi
- b – műszaki-gazdasági
- v – gazdasági
- n – piaci
- l – általában, egyéb vagy többféle

Dokumentumok 22. pozíció

- p – könyv
- z – kézikönyv, referenszmű
- k – periodikum és sorozat általában
- f – folyóirat, hírlap
- fe – nem folyóirat jellegű periodikum
- s – szabvány, szabályozási (normatív) dokumentum
- b – szabadalmi dokumentum
- v – jelentés, disszertáció
- n – vállalati irodalom (gyártmányismertető)
- sz – fordítás
- r – audio-vizuális dokumentum
- l – általában, egyéb vagy többféle

TECHNIKA 23–24. pozíció

Adatfeldolgozás 23. pozíció

- p – gépi adatfeldolgozás általában
- z – kézi lyukkártya általában
- k – perem-, rés-, lovas-kártya
- f – fénylyukkártya
- fe – ügyviteli gépek
- s – gépi lyukkártya technika
- b – lyukszalag technika
- v – számítógép általában
- n – hardware
- sz – software
- l – általában, egyéb vagy többféle

Reprográfia 24. pozíció

- p – mikromásoló berendezés általában
- z – mikromásolat felvevő
- k – mikromásolat olvasó
- f – mikromásolat kereső berendezés
- fe – mikrofilm általában
- s – mikrofilm tekercs
- b – mikrofilmlap és ablakos kártya
- v – másolás és gépei
- n – sokszorosítás, nyomda
- sz – szedés, szedőgép
- r – könyvkötészet
- l – általában, egyéb vagy többféle

TÉR ÉS IDŐ 26–29. pozíció

Régiók és országok 26–27. pozíció

Régió 26. pozíció

- p – európai szocialista
- k – európai tőkés
- f – Európán kívüli tőkés
- fe – fejlődő
- n – Európán kívüli szocialista
- l – többféle

Ország 27. pozíció

(Lásd külön táblázaton 4. ábra)

Esemény éve 19.. 28–29 pozíció

Évtized 28. pozíció

Év 29. pozíció

Számszavak színek kódjai (minden esetben; ld. még 7–8. pozíciók).

p – 0	s – 5
z – 1	b – 6
k – 2	v – 7
f – 3	h – 8
fe – 4	sz – 9

Megjegyzés: A folyóiratra ill. a közleményre vonatkozó formai és „szempont szerinti” deskriptorok jelölésére szolgáló, a kártya két oldalán található felső két-két pozíció (00, 0, 31. és 32. pozíciók) jelkulcs táblázatát ld. a 3. és 4. ábrán.

GÖNCZI Z.-né – LAKITS I.-né:
 Lovaskártyás nyilvántartás a tudományos
 tájékoztatási és könyvtárügyi szakirodalomról

A cikk beszámol a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Műszaki Könyvtáros Szekciójának szervezésében megtartott lovaskártyás tanfolyamról. Ismerteti annak tematikáját, leírja az elméleti tudnivalók elsajátítását követő gyakorlati deskriptorszótár- és kártyatervkészítés menetét. Részletesen tájékoztat a tanfolyami gyakorlatokon kidolgozott alapkártyaterv és a kiegészítő makettek kialakításának problémáiról.

* * *

Mrs. GÖNCZI, Z. – Mrs. LAKITS, I.: Processing
 the literature of scientific information
 and librarianship by flagged cards

The article reports on a training course on flagged cards, organized by the Section of Technical Libraries of the Hungarian Association of Librarians. It describes the programme of the course as well as some theoretical considerations followed by the process of the compilation of descriptors and card schemes. The problems concerning the design of a master card scheme and supplementary models, worked out during the exercises, are described in detail.

* * *

ГЕНЦИ, З.—ЛАКИЧ, И.: Каталог литературы о научной информации и библиотековедения на рейтер-картах

В статье дается информации о курсе, организованном по теме рейтер-карт в рамках Секции технических библиотекарей Общества венгерских библиотекарей. Представляется тематика, метод практической разработки плана дескрипторного словаря. Детально напишется проблемы разработанного в практических занятиях курса плана основных карт и проблемы оформления дополнительных макетов.

* * *

Frau GÖNCZI, Z. – Frau LAKITS, I.: Einrichtung einer Kartei mit Kartenreitern über das Fachschrifttum des wissenschaftlichen Informations- und Bibliothekswesens

Der Artikel berichtet über einen von der Sektion Technischer Bibliothekare veranstalteten Lehrgang betreffend die Einrichtung einer Kartei mit Kartenreitern. Die Thematik des Lehrganges, die erforderlichen theoretischen Kenntnisse und die praktische Ausarbeitung der Deskriptoren und der Kartenplanen wird beschrieben. Die während der praktischen Arbeit, bei der Ausarbeitung des Basiskartenplans und der ergänzenden Makette aufgetauchten Fragen werden eingehend behandelt.

Folyóiratok felajánlása

Magyar folyóiratok

Állattenyésztés
Baromfiipar
Az erdő
Gazdálkodás
Izotóptechnika
Közlekedéstudományi Szemle
Magyar Alumínium
Mezőgazdasági Technika
Mérésügyi Közlemények
Minőség és Megbízhatóság
Műszaki Gazdasági Információ: A gazdasági mechanizmus tökéletesítése
Műszaki Információ: Csomagolás
Műszaki Információ: Energiagazdálkodás
Műszaki Információ: Műanyagok alkalmazása
Pénzügyi Szemle
Statisztikai Szemle
Statisztikai Havi Közlemények
Szigma
Szövetkezeti Ipar
Tervezési Információ
Vegyipari Gazdasági Tájékoztató

Külföldi folyóiratok

Bekleidung und Wäsche
Choice
Farbe + Lack
Giesserei
Hauswirtschaft und Wissenschaft
La Machine-outil Francaise
Mehanizacija i Avtomatizacija Proizvodstva
Neue Hütte
Stahl und Eisen
Steel Times
Sztal
Sztanki i Insztrument
Tierzucht
Textiltechnik
Traktor i Szel'hozmasinü
Vesznik Masinosztroenija

A felsorolt folyóiratok 1973. évi évfolyamai díjmentesen igényelhetők a Magyar Szabványügyi Hivatal Műszaki Könyvtárától (1091 Bp. Üllői út 25.). Az évfolyamok általában hiányosak. Felvilágosítást ad: Fabó Imréné, telefon: 189-800/174 mellék.

